

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrti strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petlet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del.

□□□□

Na pragu novega leta.

Eno leto nam je zopet zatono v morje brezkončnosti. Eno leto je v življenju posameznika že dolga doba težav in skrbij, žalosti in veselja, truda in uspehov, v življenju narodov se eno leto ne pozna posebno.

Za letošnje leto vendar moremo trditi, da je tudi v življenju našega naroda bilo naravnost odločujočega pomena. Splošno in enako volilno pravico nam je prineslo to leto, prineslo nam je tudi avstro-ogrsko pogodbo. Obe zadevi se tičeta tako zelo življenskih koristij našega naroda, da bo zgodovinar, ki bo pisal povestnico Slovencev, gotovo obstal pri tem letu in se ozrl nazaj, kaj je bilo dosedaj in pogledal lahko s proroškim duhom naprej, kaj čaka narod za tem.

Splošna in enaka volilna pravica nas je našla popolnoma nepripravljene. Ogromna večina naroda ali spi ali pa diha tako, kakor mu predpisuje njegov zdravnik — vaški župnik ali kaplan. Vsa njegova modrost gre tako daleč, kakor sega stolp farnega zvonika ali fanatična beseda razburjenega fajmoštra pri nedeljski pridigi. Politična izobrazba pri našem ljudstvu se more kvečjemu primerjati z izobrazbo pastirskega naroda, kateremu je preživljanje začetek in konec, druge želje in skrbi pa sploh nima. Da še nekaj ima! Željo, da bi nasitil svojega zdravnika — duhovnika, ki ga uči, da je izobrazba prokletstvo, da vsak zadnji pastir ve več, nego tisti, ki so se mučili leta in leta, da so dosegli svoj poklic. Kar reče fajmošter, to je prav, to je mnenje ureh četrtin slovenskega naroda na Kranjskem. To nizko obzorje se je

pokazalo pri volitvah po splošni in enaki volilni pravici, in ni čuda, da kak Demšar, Gostinčar in tovariši sedaj plavajo po zraku in pri svojem brezdelju uživajo desetake na dan. Ljudstvo, ki nalašč ne mara misliti samostojno, ne zasluži druge usode, kakor ga sedaj tepe.

Avstro-ogrsko pogodba je druga važna točka tega leta. Donesla nam je belokranjsko železnico, zraven pa tudi to, da se bomo še naprej pri vseh svojih gospodarskih in političnih pogodbah morali ravnati po želji Ogrske, katero komandira stotina zadolženih madjarskih magnatov.

Če bomo hoteli sklepati kako pogodbo s slovanskimi državami, bodo Ogrje zoper to, če bomo skušali omejiti brezmejno draginjo pri vseh živilih, tega ne bodo pripustili Ogrje.

Dobili smo splošno volilno pravico, enake nismo dobili, ker v posameznih krajih odločuje le fajmošter, ne pa drugi volilec.

V gospodarstvu pa zopet odloča četa višjih deset — na nižje se pri pogodbah ne ozirajo, treba se jim tudi ni ozirati, ker ti nimajo svoje volje, temveč drve za tistim, ki jim kakor večča kaže omamljivo luč, čeprav največkrat v — njihovo pogubo.

Dokler zaupamo kot narod sedanjim vodnikom, ki so jim na čelu klerikalni brezdomovinci, sploh nimamo bodočnosti. Mi ne upamo, da nam prihodnje leto donese kaj boljšega.

Kmečke posojilnice in hranilnice.

III.

Dalje.

Prav gotovo bodo izgovori: »Kraj je reven, kdo bode vlagal, ali pa izposoditi je lahko, nazaj dobiti ne«. To ne velja čisto nič. Če bi vsakdo tako premišljal, bi ne bilo danes v Nemčiji nad

12.000 samih malih kmečkih posojilnic in hranilnic. Tudi v Avstriji jih imamo nad 6000.

Vse delujejo prav izvrstno v korist kmečkemu stanu in kmečkemu ljudstvu. Če je tualitam kaka v slabšem položaju, krivo je to, ker je v zanikernih rokah. Sicer pri količkah vnetem, resnem delu napreduje in se razvija od leta do leta. Da bi polagala na stran visoke svote, to ni njen namen, temveč pomoč ljudstvu s skupno združeno vzajemnostjo, ker navadno izvršujejo funkcionarji vsa dela brezplačno.

Jako zanimiva so skupna poročila n. pr. tirolskih posojilnic, štajerskih, slezijskih i. t. d.

Povsod tam so osnovane za majhen delokrog, nimajo ravno velikanskega prometa, vendar izkazujejo lep čist dobiček koncem leta, s katerim združniki razpolagajo po svoji lastni volji.

Ta poročila so jako poučna in zanimiva, ker so sestavljene tabele za celo deželo in je v njih označeno vse, kar zadeva dotično posojilnico, tako da imamo pred očmi celo malo zgodovino malih kmečkih posojilnic cele dežele. Ravno tako je pa razviden tudi pregled o delovanju celega leta.

V teh tabelah je: Sedež posojilnice, sodni okraj, začetek delovanja, število prebivalstva onega okraja, za katerega velja ustanovitev, število članov posojilnice, visokost deležev, visokost pristopnine, visokost obrestovanja vlog in posojil, skupno stanje hranilnih vlog, skupno stanje izposojil, tekoči račun vplačil in izplačil, čist dobiček, rezervni zaklad, letni vzdrževalni stroški (stroški poslovanja), skupni letni promet; promet s centralno blagajno, oziroma »Zvezo«, vplačila, izplačila in končno imena načelstva, posebno načelnika, blagajnika in tajnika.

Povsod vidimo, da stoje v načelstvu kmetje-posestniki v zvezi z učiteljstvom.

Kako pa prihaja dobiček? Če vzamemo gorenjske razmere, kaže že izkušnja, da denar v

PODLISTEK.

Kateri je pravi sin?

Madjarski spisal K. Mikszath.

Nekemu posestniku našega kraja, po imenu Lovrenc Gati, je umrla lepa mlada ženka v otročji postelji. Ženo so pokopali in žalovali za njo, otrok, lep, zdrav deček, pa je ostal pri življenju. Lovrenc Gati je imel staro sorodnico, ki je vzela dojenčka po pogrebu v naročje in ga polivala s solzami, ki so ji ostale še od pokopa.

»Ubogi sirotek, kaj bo s teboj! Poginil boš brez materine oskrbi.«

»Izredil ga bom dostojno,« reče oče, vzame otroka in mu poljubi cvetoča lica.

»Ne boj se, sinko, mamica je odšla, a se vrne. Ne pustim te brez matere.«

»Pa to ne bo prava mati, Lovrenc!«

»Dal mu bom pravo mater.«

»No, pa jo vzemi iz zemlje, če si tako mogočen. Notri leži na večne čase.«

»Ona, ki jo pripraviš, Lovrenc, bo mačeha, in naj si tudi ovija lase z zlatimi trakovi.«

Po pogrebu se odpelje Gati v Budimpešto, vzame otroka seboj in ga pusti tamkaj.

Bil je hladen, molčeč značaj, ni povedal, kje je pustil otroka, in tudi prašali ga niso po tem. Ljudje so le majali z ramami rekoč:

»Dal ga je komu v rejo.«

Čez dva tedna se je vrnil, in čez nadaljne tri tedne je vzel sestro graščinskega ravnatelja. Bila je takrat najlepša vdova pri nas.

Ljudje so migali z ramami.

»Da, otroka je spravil s pota... Je vendar grd človek, ta Gati.«

Ni trajalo kaj dolgo, in nova žena je obdabila Gateja tudi s sinkom.

Še ni zapustila gospa Gati otročje postelje, že je odšel njen mož v Pešto in vzel otroka seboj in ga ni več prinesel nazaj. Ljudje so se čudili.

»Kaj pomeni to? Danes ga prinese štoklja, jutri ga odnese oče!«

Začeli so si tajno šepetati. Govorili so semintja, kaj neki počne z otroci. Komu jih daje v Pešto in čemu.

In dočim so za hrbtom Gateja nastajale cele legende, čul se je po sobah prijazne hiše jok in tarnanje. Mlada žena je bila vsa obupana, žugala je s sodnijo, z ločitvijo, zahtevala otroka; potem je prosila moža, padla pred njim na kolena in ga rotila pred razpelom.

»Daj mi mojega otroka nazaj, kam si ga dal?«

Pa posebnež se ni dal ganiti.

»Otrok je dobro preskrbljen, reče, »enkrat ga dobiš nazaj«. Ne išči ga, bilo bi zastonj, ker

ne povem ničesar in ga ne dam. To je obljuba, ki sem jo storil ob mrtvem truplu ranjke žene; ne bom je prelomil.«

Tako je minilo pet let, nepretrgana muka za materino srce. Poskušala je vse mogoče, omečiti soproga, pa nič ni pomagalo; neusmiljeni oče je ostal hladen in trd kot kamen. Večkrat se je podal v Pešto »gledat otroke;« pa ženi je povedal le, da sta zdrava.

Peto leto reče Lovrenc teden pred sv. Barbaro: »No, žena, kuhaj in peci za svoj god, jutranjem grem v Pešto in pripeljem otroke domov.«

Z veseljem krikom mu plane mati za vrat. Ta beseda je odpihala vse grenke muke petih let. In vendar je prvih pet let najljubeznivejših pri otroku. Ob vse to je prišla žena.

Ko pa na dan sv. Barbare pridrdra kočija na dvorišče, in izlušči Gati dva rdečelična, zdrava otroka iz kožuhovalne, je bila vsa boleš, vsa žalost pozabljena. Polna veselja jima skoči žena nasproti in iztegne roki. Blisk njenih oči je ošvigal postavo, obraz dečkov.

»Mati!« zakliče prvi in ji plane za vrat.

»Mati!« zakriči drugi in jo objame.

Čegav poljub je bil slajši? Gospa Gati ni mogla uginiti.

Soprog je imenoval enega Ladislava, drugega Pavla. Bila sta si po obrazu in postavi podobna,

splošnem preostaja, da ga morajo obstoječe posojilnice nalagati drugod, oziroma pri svojih »Zvezah«.

Da tem manjšim posojilnicam ni potreba preostajajočega denarja ponujati večjim zavodom, če bi ga ravno potreboval, kot posojilo iskati, ima v Ljubljani »Zveza slovenskih zadrug« odprti tekoči račun za vsako tako kmečko posojilnico in hranilnico.

Na ta tekoči račun nalaga kmečka hranilnica in posojilnica svoje denarne preostanke proti obrestovanju od dneva do dneva, in sicer vsajemu, kakor obrestuje sama; tako ni potreba, da bi ležal denar mrtev le en dan. Sama pa tudi svojim vložnikom obrestuje navadno od 15., oziroma 30. dne meseca. Dobiček donesajo obresti onih dni, med 15. oziroma 30. dnem in pa ker sprejme višje obresti, kot jih plačuje sama. Obrestna mera je tudi nekoliko višja, vsaj za $\frac{1}{2}\%$, za oni denar, ki se doma izposodi članom. V smislu postave ne sme biti obrestna mera pri takih posojilnicah višja za $\frac{1}{2}\%$, kakor obrestuje posojilnica sama vloge.

»Zveza« sama, kot centralna blagajna pa oni denar zopet le izposojuje kmečkim hranilnicam in posojilnicam proti malemu obrestovanju, tako da pride oni denar, ki preostaja temu kraju, na korist kmetom drugega kraja, kjer slučajno ravno potrebujejo denar.

Za ustanovitev kmečih posojilnic in hranilnic govori tudi dejstvo, da dokler kmečka organizacija ni v kmečkih rokah, da sami odločajo, toliko časa so »fraz« prazne besede, pobožne želje o kmečki neodvisnosti. Toliko časa bode slovenski kmet rad ali nerad, hočeš, nočeš moral hlapčevati drugim.

Tudi, da se more kmet postaviti v vsem svojem gospodarstvu na lastne noge, da svoje pridelke in izdelke zamore skupno prodajati, da se vse centralizira v produktivnih zadrugah, — tudi temu služijo kot temelj kmečke hranilnice in posojilnice.

Jožef Jenko.

K procesu Harden-Moltke.

Pred berlinsko javnostjo in z njo skoro pred celim kulturnim svetom se je odigral nedavno »senzacionalen« proces. Naval berlinskega občinstva k temu procesu je bil tako ogromen, da sodni prostori niso zadostovali, novine vsega sveta so bile polne tega procesa. To neobičajno zanimanje za ta proces je žalostno, žalostnejše nego proces sam, žalostnejše zato, ker nam jasno pokazuje, da je spolna propadlost danes neobičajno razširjena in ni nič posebnega na berlinskem dvoru, v krogih visoke nemške aristokracije. Kajti to zvišano, naravnost blazno zanimanje za takozvani »skandal« v okolici cesarja Viljema je spolna perversnost iste vrste, kakor ona, zaradi katere so osramočeni Moltke in njegovi prijatelji pred celim svetom.

Za kaj se je pravzaprav šlo pri tem procesu? Za nekoliko visoko postavljenih ljudi, za nekoliko prijateljev nemškega cesarja, ki bolehajo na spolnih boleznih, katera bolezen se javlja v tem, da svojo spolno naklonjenost ne morejo osredotočiti na osebah drugega spola, v našem slučaju ženskega spola, ampak na osebah, ki so enakega spola z njimi. To stanje se v današnji vedi naziva »homoseksualnost«, a v očeh strokovnjakov se-

veda ni nobena senzacija niti škandal, nego pomilovanjavredno duševno stanje, skratka »nekakšna« duševna bolezen. Pravim nalašč »nekakšna« duševna bolezen, ker to stanje mora doseči gotovo stopinjo prej, nego se more označiti za duševno bolezen.

Ta bolezen, homoseksualnost zvana, ni nič slabša ni nič boljša nego cela vrsta drugih bolezni, tikajočih se spolnega življenja. To je izvanredno bolešno stanje, mnogokrat nezakriviljeno in zasluži samo našega pomilovanja in ne absolutne obsodbe. To stanje ni nič boljše, nego ono morilke osmihi otrok, s katero se ravno tako pečajo nemška sodišča in pri kateri so motivi umora iskati v boleznivosti probujajočega se spolnega nagnjenja in seveda nič boljše nego boleznivost tega nagnjenja, s katerimi se v življenju neprestano srečamo, ali katerim navadno ne posvečamo pozornosti.

Hočemo li pripustiti nekakšno razliko, jo moramo iskati edinole v razvoju te bolezni, in v nje stopnjevanju.

Bolezni spolnega nagnjenja se javljajo v raznih slikah, in dosti nejasne in nizke so one meje, kjer se bolnik občuti v sferi kazenskega zakonika. Zadoštuje le malo več intenzivnosti, nego to, kar v življenju nazivamo normalno, a že smo z eno nogo v kriminalu; — na srečo seveda je tu še veda, psihiatrija, katera bolnika zavaruje čisto v — blaznico. Spolnim boleznim nižje stopinje navadno ne posvečamo pozornosti, ker v tekočem življenju smatramo takšne prikazni za popolnoma naravne. Marsikomu je gotovo znano bolešno stanje, javljajoče se v zvišani spolni občutljivosti napram osebam drugega spola, takozvana satyriasis (pri moških) in nimfomanija (pri ženskah), ki obe vodijo k perversnosti v spolnem življenju in z elementi teh bolezni srečavamo se skoraj vsak dan. Opolzli govori pri moških, hrepenje po pikantni literaturi, ostudnih anekdotah in slikah, pri ženah pa (daleko bolj kakor pri moških) koketerija, ogromna uporaba vonjav, pomad, lov po škandalnih aferah iz sodne dvorane in vrsta drugih, so pravzaprav že te prvine, iz katerih se v danih razmerah razvija stanje, ki je že prava bolezen in ki se more nepričakovano objaviti v polni svoji nagoti pred vso javnostjo.

Poznam moža, ki zavzema častno in visoko mesto, ki je človek v resnici značajan in odličen, in zadostovala bi samo beseda in mož bi bil lahko vržen v blato in lužo javnosti. Zakaj? Samo zato, ker mož trpi na spolni perversnosti, torej bolezn, ki jo morda sam ni zakrivil, in na čast ljudem, ki ga poznajo in ki so v slabosti moža dobro poučeni, bodi rečeno, da iz njih krogov ni nikdar nikoli prišla ni besedica y javnost. Komu bi bilo s tem pomagano? To je človek, ki boheha na homoseksuelni perversnosti ali popolnoma neškodljiv, in v svojem uradu vse časti vredna oseba.

Proces Harden-Moltke me pravzaprav ni zanimal in moje simpatije bi ne bile na strani Hardenovi, ki je odkril ta škandal na Berlinskem dvoru, ko bi ne vedel, da je Harden s to afero zasledoval politične cilje. In berlinska politika je dosti preperela. Kak škandal? V najbližji okolici cesarja sta živela dva moža, ki sta vzplamtela navzajem v spolni ljubezni — eden je oboževal drugega, medsebojno sta se vabila z vsemi izkušenimi rafi-

nerijami spolnih dražil, z dišavami in pomadami, poljubljala sta si medsebojno svojo obleko. Zakaj bi se v ozračju cesarjevem ne mogla pojaviti bolezen, ki se vrže na toliko plebejcev? Naopak — in morda se mi bo to očitalo za perversnost, — vidim v tem nekaj povznašajočega, da bolezen ne vpraša po tem, kakšne je kdo krvi in kakšno mesto zavzema, da prihaja ravnotako v kože kakor v palače, da je bolezen edina, ki ne pozna razlike v ljudeh, v čemer se javlja enotnost človeka. Glavna stvar je, da bo po tem procesu ta bolezen bolj proučevana, da se bo iskalo po vzrokih te bolezni — in posebno, da bo prvinam te bolezni posvečena večja pozornost. To, da bo imel nemški cesar na mesto Moltkeja in Eulenburga »druge svetovalce« spolno morda popolnoma normalne, nam mora biti popolnoma brezpomembna stvar. F. K.

V Kranju, dne 28. decembra 1907.

Obe delegaciji sta bili v soboto, 21. t. m. sprejeti pri cesarju na dvoru. Avstrijsko delegacijo je vodil njen predsednik, krščanski socialc Fuchs, ki je pokazal v svojem govoru tako servilen duh, kakor da bi bila naloga delegacij, plaziti se pred vlado na kolenih in segati v žep ljudstva. Fuchs je hvalil avstro-ogrske pogodbe, češ, da je v njej zmagala misel trajne skupnosti obeh držav ter je zagovarjal zvišanje oficirskih plač, kakor da bi bilo treba se »prepričevati« ministre o tej zahtevi. Nasprotno je bil nagovor predsednika ogrske delegacije Barabasa zelo kratak. Dejal je, da je Ogrska pripravljena, pospeševati brambno moč države »v mejah materialne moči«.

V svojem prestolnem govoru, s katerim je sprejel delegaciji, je cesar dejal, da so ostale razmere monarhije napram vsem zunanjim državam zadovoljive. Nekatera nasprotja, ki so se prej pokazovala, so se ublažila. Vojna uprava je zvišanje zahtev omejila na najnujnejše. O trozvezi ni bilo besede v prestolnem govoru.

Ogrska delegacija je sprejela proračunski provizorij na seji, ki je trajala celih deset minut. Hrvatje so glasovali proti.

Stari Lueger postane baje kmalu tajni svetnik. To bo plača za to, ker so krščanski socialci glasovali za nagodbo.

Grof Friderik Schönborn, član gosposke zbornice, bivši moravski namestnik, nekolikokrat tudi justični minister, je v soboto dopoldne umrl v starosti 66 let. Bil je klerikalec in reakcionar.

Za preiskavo naredb po § 14. je vložil poslanec Skedl predlog, ki ga je podpisalo 174 poslancev. Preišče naj te navedbe ustavni odbor. Krajše bi bilo, da bi bila zbornica sama razpravljala in glasovala o veljavnosti teh naredb.

Na Ruskem se zanimajo posebno za veliki proces, v katerem so obtoženi znani generali iz rusko-japonske vojske, namreč Stössel, Fock, Reiss in Smirnov. V obtožnici se namreč trdi, da so ti generali zanemarjali svoje dolžnosti, da se niso brigali za vojaštvo, da so delali samo za svoj žep in svoje prijetnosti, ne pa za trdnjavo Port Artur, ki jim je bila izročena v branitev in da so se končno udali popolnoma nepotrebno ter odstopili trdnjavo v času, ko bi se še lahko dolgo branila. Kuropatkin, vrhovni general cele armade, namreč že v začetku Stösselnu, prejšnjemu poveljniku trdnjave Port Artur, ni zaupal. Zaraditega je poslal v trdnjavo generala Smirnova z naročilom, da naj on prevzame poveljstvo, Stössel pa naj pride h glavni armadi v Mandžurijo. To povelje pa je Stössel čisto navadno prikril in ostal v Port Arturju, kjer mu je bilo življenje prijetnejše, kakor pa zunaj na bojišču. Generalu Smirnovu se seveda ni pokoril, a namesto da bi on te razmere javil vrhovnemu poveljniku, je tudi on lepo ostal v Port Arturju, kjer so imeli generali lepe zabave in prav prijetno življenje. Nasprotno pa se je odtegovala hrana navadnim vojakom, tako da so dobivali samo dvakrat na teden po $\frac{1}{4}$ funta mesa. Že mnogo mesecev prej, ko se je trdnjava udala, so bili ti generali skrivaj pripravljeni jo v primernem času Japoncem predati in rešiti tako sebi na vsak način življenje in blagostanje. Zaraditega so polagoma izpraznili majhne trdnjave v okolici, dasiravno tega ne bi bilo treba in bi jih bilo vojaštvo še lahko branilo. Drugi poveljniki v trdnjavi so se temu upirali in se borili s čudovito hrabrostjo, posebno general Konradenko. Ta je že 7. decembra 1905, ko se je v vojnem svetu prvič govorilo o tem, če se je treba udati Japoncem, bil odločno proti temu ter dokazoval, da se še lahko mesce in mesce branijo. Dokazano je tudi, da so bili Japonci že strahansko utrjeni, tembolj ker so se morali braniti na dve strani. Toda ko je general Konradenko od krogel zadet padel, postal je njegov naslednik Fock in od tega časa je general Stössel z drugimi obtoženimi postopal popolnoma samolastno. Dne 29. decembra 1905 je bil zadnji vojni svet in še tedaj je glasovalo 19 poveljnikov za nadaljevanje boja in samo 3 za predajo trdnjave. Vendar je Stössel že 1. januarja 1906 brez vednosti drugih generalov razven Focka in Reissa poslal svojega odposlanca k Japoncem v zadevi predaje. Japonci so bili seveda takoj pripravljeni

Noben ni bil videti starejši. Saj sta bila tudi le nekaj mesecev vsaksebi.

Žena pokliče Gatija na stran in vpraša strastno: Kateri je moj sin? Povej mi."

Gati se nasmeja.

"Kaj pa misliš? Saj sem vendar zato dal otroka skrivaj v tujini krstiti in odgojiti, da bi ti oba enako ljubila, da bi ne vedela, kateri je tvoj sin."

"Človek, pomisli, kaj delaš!"

"Pomislil sem. Potrpi. Ko doživita dvajseto leto in bosta lahko obstala tudi brez matere, pokazem ti tvojega sina in ti tudi izročim dokaze."

In ali je mogla žena drugače kot oba dečka enako ljubiti in streči? Toda materin čut ne počiva nikdar, preiskuje, išče, zahteva in se oborožuje.

Opazovala je otroka zbuena in speča, opazovala njuno naravo, iskala v njih navadah, kaj bi bilo njej podobnega, postavila je sedaj tega sedaj onega pred ogledalo, stopila zraven in primerjala. Včasih je opazila kak pogled, kako kretnjo, o kateri je hlastno rekla: "Ta je moj!"

Smola je bila le, da je opazila podobnost zdaj pri Ladislavu, zdaj pri Pavlu, Materino srce,

ta magnetični, čuteči kos mesa, o katerem pesniki toliko pojo, ji ni povedalo, kateri je njen sin?

Seveda ne! Le pesniki so napravili iz njega v tisoč letih takega modrijana. To se je sedaj tudi že preživelo.

Otroka sta medtem lepo rastla in se pridno učila. Oba sta bila dobra, ljubeznjiva dečka. Vedela sta tudi že, da je mati enemu od njih le mačeha, a vsak si je mislil, da je on pravi otrok.

Pri tem sta se počutila prav dobro. Nekega dne zbolil Gati in žena hoče to izrabiti; če je telo bolno, omehča se morebiti tudi duša. Laskala se mu je kot mačka in v muki postala mu je vedna prošnja nadležna.

"Pokaži mi mojega sina . . . bodi dober, usmiljen, ljubi mož. Prisegam pri živem Bogu, pri moji ranjki materi, da bom vedela samo jaz za to, moj pastorek pa nikdar. Oba bom enako ljubila."

"Dobro. Če si prisegla . . ." (V tem hipu stopi Pavel v sobo.)

"To je tvoj sin," zašepeta.

Konec prih.

in so zagotovili Rusom z veseljem prosti izhod iz trdnjave. Ko so drugi poveljniki zvedeli zato, je bilo že prepozno in samo v naglici so mogli zabiti in razorožiti še nekaj topov. Tudi po predaji se Stössel ni nič brigal za vojaštvo in za častnike, temveč samo za to, da je vso svojo priljago, katere je bilo več vozov, spravil lepo na varno. Ko se je trdnjava udala, je bilo v njej še 14.000 vojakov, 2000 konj, živeža še za 40 dni in municije tudi za več ko eden mesec. Poroča se, da so bili po predaji trdnjave na Japonce užaljeni posebno ranjenci, ki so s solzami v očeh in stiskajočimi pestmi poslavljali se iz trdnjave. Ker bo ta pravda gotovo jako zanimiva, bomo o njej še poročali.

Na Portugalskem se nemiri nadaljujejo. Sedaj hočejo štrajkati davkoplačevalci na ta način, da sploh ničesar ne plačajo, kar je seveda najbolj prijeten način odkrižati se davkov. Vse opozicijske stranke namreč izdajajo oklice, kjer pravijo davkoplačevalcem, da jim ni treba plačevati davkov, ker jih državni zbor ni dovolil. Trdijo, da so nezakonito predpisani, ker so uvedeni samo potom kraljevskih dekretov. Zato zahtevajo, naj se skliče državni zbor in da se naj ustava spremeni. Ker se kralj in njegov ministrski predsednik za to ne brigata, utegne priti še do javne revolucije.

Gospodarski del. ■

□□□□

Narodno gospodarstvo.

C. Kredit.

1. Pomen. Vrste kredita.

S kreditom je mogoče uporabljati glavnico kakega drugega, kar je v narodnem gospodarstvu velikega pomena.

O pomenu besede kredit se je mnogo razpravljalo v narodno-gospodarskih knjigah, ne da bi prišli znanstveniki do enotne opredelbe. Philipovich, profesor narodnega gospodarstva na dunajskem vseučilišču, imenuje kredit posebno vrsto gospodarskega prometa, pri katerem med osebam, ki so stopile v medsebojni promet, nastane razmerje, po katerem sme ena za uslužnost, ki jo je storila drugi (prenos dobrin, plačilo, delo) zahtevati protiuslužnost. Te opredelbe, ki še najbolj označuje pomen kredita, se hočemo držati tudi mi v svoji razpravi.

Kredit se je uporabljal v vseh dobah narodnega gospodarstva, toda ogromni pomen je dobil šele v preteklem stoletju, tako da nekateri celo sedanjo gospodarsko dobo nazivljejo dobo kreditnega gospodarstva.

Kredit prenaša glavnico v druge roke, ali glavnice same ne more ustvarjati. Na prvi pogled se nam to zdi skoro neverjetno. Recimo, da imam tisoč kron v zlatu. To zlato posodim svojemu sosedu, ki mi pa za ta denar da n. pr. menico. S to menico lahko dobim nadaljnih tisoč kron, če ima zopet kaka tretja oseba (ali kaka banka) zaupanje v plačilno zmožnost mojega dolžnika. Toda s tem se glavnica ni podvojila, ker ima tu tretja oseba 1000 kron menj, ki jih je dala meni. Prav pravi Charles Gide: Če bi res kredit ustvarjal kapital, potem bi se, če bi vsak Francoz svojo imovino posodil svojemu sosedu, bogastvo Francoske naenkrat podvojilo in se zvišalo od 200 na 400 milijard.

Kredit se deli v več vrst.

1. Stvarni in osebni (realni in personalni) kredit. Pri stvarnem kreditu se vzame kaka določena stvar v zastavo, tako da po medsebojnem sporazumljenju med upnikom in dolžnikom ta stvar služi v poroštvo za povračilo dolga, pri osebnem kreditu pa sloni kredit le na zaupanju v plačilno zmožnost in voljo dolžnikovo. Seveda se pri tem tudi upoštevajo druge razmere, kakor premoženje dolžnikovo, njegov zaslužek ali plača i. t. d.

Najnavadnejšo vrsto osebnega kredita vidimo pri trgovcih, obrtnikih in rokodelcih, ki svojim odjemalcem dajo blago na „bukvice“ ali proti mesečnemu plačilu.

Če je le dolžnik zavezan plačati dolg, govorimo o enostavnem osebnem kreditu, če so pa še druge osebe vezane v to, imamo poroštveni kredit.

Tudi stvarni kredit lahko še dalje delimo v hipotetni kredit, če služi v poroštvo za povračilo dolga kaka nepremičnina, ki pa sicer ostane v posesti dolžnikovi, in v ročno-zastavni kredit, če je kredit zavarovan po kaki premičnini (n. pr. vrednostnem papirju, zlatnini i. t. d.), ki pride v posest upnikovo.

2. Javni in zasebni kredit. O prvem govorimo pri državah, deželah, občinah in drugih prisilnih skupnih gospodarstvih, zasebni (privatni) kredit pa imamo tedaj, če se kredit dovoli zasebni osebi.

3. Z ozirom na dobo razločujemo: a) kratki in dolgi kredit; b) omejeni in neomejeni (terminirani in neterminirani) kredit v naprej časovno določen ali ne, in pri neomejenem kreditu; c) odpovedljiv in neodpovedljiv kredit.

4. Po uporabi delimo kredit v konsumptivni in produktivni kredit. Konsumptivni kredit imamo tedaj, če dolžnik uporabi kredit za to, da si zadovolji svoje življenske potrebe. Če pa dolžnik to, kar se mu poda, uslužnost, ki se mu stori, porabi zato, da si nabavi sredstva za produkcijo ali pridobitek, tedaj imamo produktivni kredit.

Produktivni kredit služi torej zato, da se z njegovo uporabo dobe viri, iz katerih se more gospodarsko napraviti protiuslužnost. Ako se produktivni kredit porabi za obratno glavnico in se protiuslužnost napravi (dolg poplača) s tekočimi dohodki, da je torej kredit omejen na kratko dobo, govorimo o obratnem kreditu. Če se pa produktivni kredit porabi za stalne glavnice na prave kakor za zidanje hiš, tovarov, gradbo železnic i. t. d. in se more dolg odplačevati le polagoma z dohodki teh gospodarskih virov (hiš, obrtnih naprav) — torej dolgi kredit — imamo posestni ali napravní kredit.

Kredit se more razvijati šele tedaj, ko se je gospodarstvo pri posameznih osebah ali v posameznih deželah tako razvila, da nekateri ljudje lahko en del svojih dohodkov izposodijo onim, ki so pripravljeni z izposojevanjem denarja ali s tujo glavnico proizvajati. Pri tem uplivajo na razvoj kredita različne okolščine. Najprej moramo pri kreditu upoštevati osebno ali individualno stran, dalje pa splošne socialne razmere v državi, deželi ali tudi v onem kraju, kjer se ima opraviti s kreditom.

Pri osebnih ali individualnih razmerah odločujeta možnost in volja zadostiti obveznostim, katere je prevzel dolžnik.

Ta možnost pa zavisi zopet:

1. od telesnih lastnosti (zdravje in telesna moč), ki usposablja dolžnika za delo;
2. od njegovih duševnih lastnosti in od gospodarskih razmer.

Volja za vplačevanje dolgov je pri raznih osebah in tudi pri posameznih narodih različna. Posamezne osebe ali posamezni narodi morajo priti že do gotove npravne zrelosti; pri njih se mora razviti čut pravice in smisel za osebno čast, da se jim more zaupati ali kreditirati.

Poštenost in varčnost sta lastnosti, s katerima po navadi ne najdemo pri ljudeh na prav nizki stopnji omike — treba ju je šele vzgojiti pri osebah in pri narodih.

Dalje prih.

* * *

Tedenski sejem v Kranju dne 23. decembra 1907. Prignalo se je — konj, 86 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 8 domačih prašičev, 30 hrvaških prašičev, — kozi, — domačih kozlov, — hrvaških kozlov, — domača ovca, — hrvaških ovac in — buš. — Pšenica K 12:50 proso K 7:50, rž K 10:50, oves K 8:75, ajda K 9—, fižol ribničan K 10, mandalon K 7:50, koks 9:50 in krompir 2:60 za 50 kg.

Važno za kupce šivalnih strojev. Kakor vsaka trdka velike pomembnosti, tako se mora tudi svetovnoznana Singer Ko. precej boriti s konkurenti, ki se v svrhu lažje prodaje svojih strojev poslužujejo imena «Singer». Jako priljubljeno sredstvo takih konkurentov je, računajoč na neizkušnost občinstva v tehničnih zadevah, da hvalijo svoje cenejše razpošiljalne stroje kot «Singer», «Izboljšane Singer», da, celo kot «Pristne Singer». Ako se zasleduje taka anonca do temelja, se opazi stroje, ki so po najstarejših, že davno prehitenih vzorcih Singer Ko. posneti in napravljeni; javno mnenje pa se po takih anoncah zbega, ker je kupovalec, ko vidi tako anonco trdno uverjen, da dobi pri inserujoči trgovini, tedanjemu stanju industrije primeren šivalni stroj za izredno ugodno ceno, med tem ko dobi v resnici v taki trgovini stroje zastarelega sistema, ki je bil pred skoro 50 leti v prometu. Da je dosegla Singer Ko. svetovni sloves, se ima zahvaliti dejstvu, da je neprestano težila za tem, da proizvaja nove, delavnejše vrste šivalnih strojev in da nudi najboljše, kar je v tehniki mogoče. Vsak kupec šivalnih strojev bodi nasproti takim hvalisanjem posebno oprezen ter se prepričaj natančno, da je šivalni stroj kupljen v trgovini Singer Ko., del. družba za šivalne stroje, ki se nahajajo v vsakem večjem kraju, med drugimi v Kranju št. 53.

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem.

Tujski promet, ki se od leta do leta širi, je tudi za našo domovino postal velevažen faktor, ki se ne sme zanemarjati.

Bohinjska železnica je odprla tujcem meje na severu, dalmatinska železnica nas zveže z jugom, in ako pride še do projektirane železnice Kamnik-Polzela, postane Kranjsko nekako središče železnic in s tem tudi torišče velikega tujskega prometa.

Ako se zanimamo za svojo prihodnost, moramo tudi tujskemu prometu posvetiti vso pozornost. S tem ljudstvu ne odpremo le bogatih novih virov dohodkov, ki bi jih sicer izkoriščali tuji podjetniki za se, temveč z dobro urejenim tujskim prometom povzdignemo tudi ugled naše domovine, kakor je to pokazal pred kratkim poset angleških žurnalistov

na Kranjskem, ki niso mogli prehvaliti po svojih časopisih krasot naših krajev, kreposti ljudstva in naše gostoljubnosti.

L. 1905. se je ustanovila v Ljubljani deželna zveza za tujski promet, ki jo podpirajo dežela in stolno mesto ljubljansko, istotako železniško in finančno ministrstvo. Deželna zveza za tujski promet je izvedla organizacijo prometa, uredila svojo pisarno, pričela redno reklamo, se udeležila različnih razstav, odlikovana je bila v Berlinu in Milanu in kar je največ vredno, pridobila si je zaupanje in zanimanje ljudstva. Sedaj, ko je deželna zveza izvršila svojo organizacijo in se je prebudil med občinstvom razum za narodno-gospodarsko važnost tujskega prometa, je prišel tudi čas, da apeliramo na javnost, proseči vse domoljube vsestranske podpore.

Namen in želja deželne zveze za tujski promet na Kranjskem sta tudi ta, da podpira mlada prometna društva po deželi.

Ker so bili leta 1907 slučajno dohodki deželne zveze manjši kakor poprej, morale so take podpore izostati.

Da se v tem oziru vendar nekaj doseže, izdala je deželna zveza priloženo

sliko iz Kranjske

ki obsega 13 podob najlepših krajev naše domovine.

Čisti dobiček, ki se doseže z razpečevanjem te slike, je namenjen mlademu prometnemu društvu v Bohinju, ki se je ustanovilo začetkom tega leta in ki zasluži našo polno pozornost. To društvo si je pridobilo v najkrajšem času veliko zaslug, na lastne stroške je izdalo ilustriran prospekt Bohinja, sodelovalo pri sprejemu Angležev v Bohinju, pri ustanovitvi hotelske družbe «Triglav» in sploh storilo vse, kar je bilo v tem kratkem času le mogoče. To društvo čaka sedaj naloga, napraviti v Bohinju — v tem planinskem raj — letoviški park, kopel, izprehode in mnogo naprav, ki so neobhodno potrebne. Kljub veliki požrtvovalnosti domačinov-Bohinjcev to društvo ne more izhajati z lastnimi sredstvi.

Kolikor več se torej doseže dobička s prodajo priložene slike, toliko lažje se more razvijati Bohinj.

Deželna zveza želi priti Bohinjskemu društvu najprej na pomoč, ker je tam napredek najnujnejši in najpotrebnejši. V poznejših letih bo deželna zveza skušala služiti istotako drugim društvom zaporedoma v podporo.

Ker je razvoj tujskega prometa na domači podlagi velikega pomena in bode donasal, ako se redno in vsestransko razvije, konečno vsej domovini dobiček, zaradi tega smatramo za domovinsko dolžnost, da se te težnje podpirajo.

Ta slika, ki jo sedaj izdamo, je le prvi skromni poskus takih publikacij, in ako se ta akcija posreči, poskrbimo, da se izdajo enake slike za Primorsko, Štajersko in Korosko v korist ondotnim prometnim društvom. Pozneje se izdajo še lepše slike o posameznih krajih.

Ta slika pa, ako se dene v okvir, bode preprost, vendar jako lep okrasek vsaki hiši, vsaki gostilni in vsaki šoli, obenem pa tudi izborna reklama za lepote naše domovine.

Vsaka slika stane eno krono.

Ako žele dotične stranke tudi primeren okvir, ga na zahtevo pošljemo za ceno 5 K brez poštnine in sicer v svetlem ali v temnem lesu.

Želimo, da bi to naše prizadevanje imelo v korist divnemu Bohinju ugoden vspeh in da se najde mnogo rodoljubov, ki žrtvujejo malenkostno svoto ene krone za narodno-gospodarski napredek ljudstva.

Zborovanje interesentov tujskega prometa na Bledu.

Konec.

Tajnik Deželne zveze dr. Marn je razložil zborovalcem delovanje Deželne zveze v zadnji dobi. Naznanil je uspeh potovanja angleških gostov, ki so Deželni zvezi poslali celo vrsto najrazličnejših angleških časnikov, v katerih je bilo posebno njih bivanje na Kranjskem temeljito in simpatično popisano, kar bode, če tudi ne takoj, vendarle v doglednem času privabilo tako zaželjene Angleže tudi v naše, doslej jim še nepoznane kraje. Govornik je omenil udeležbo na mednarodni športni razstavi v Berlinu, na kateri je bila Deželna zveza častno odlikovana. Zlasti so napravile na tej razstavi veliko reklamo skioptične slike najlepših kranjskih krajev, s katerimi so se predavanja demonstrirala obiskovalcem. S temi slikami je potem tudi Deželna zveza na Dunaju priredila v različnih dunajskih turistovskih društvih predavanja in se bodo te stvari porabile v podobne namere zlasti izven Kranjske. Ko je bival ministrski predsednik, baron Beck letos na letovišču v Bohinju, mu je Deželna zveza po zastopnikih tamošnjega društva, župniku Pibru in nadučitelju Humeku poklonila krasen album nalašč v ta namen napravljenih fotografij kranjske dežele. Ministrski predsednik se je o Gorenjski jako laskavo izrazil ter obljubil tujskemu prometu od strani države moralne in gmotne podpore. Govornik je naglašal kot najvažnejši uspeh ustanovitev cele vrste mladih prometnih društev na Gorenjskem ter izrekel upanje, da se bode v

prihodnjem letu to število se izdatno pomnožilo. Zvezni tajnik je obžaloval, da je ravno leto 1907. glede podpor bilo Deželni zvezi jako neugodno in da vsled tega ni moglo potem dajati društvom subvencij. Da temu nedostatku nekoliko odpomore, je izdala Deželna zveza tableau «Kranjsko», ki kaže v krasni izvršbi 13 kranjskih slik in se bode prodajal iztis po 1 K v korist bohinjaškemu prometnemu društvu.

Ta slika, ki se je predložila zborovalcem, je vzbudila občno priznanje. Poizvedeli smo, da se bo ta slika v več tisoč iztisih v kratkem razposlala po celem Kranjskem.

Predsednik prometnega društva v Bohinju, nadučitelj Humek, je z veseljem pozdravil to akcijo Deželne zveze v prid Bohinju in priporočal zborovalcem, naj se vsi zanimajo za razpečavanje te slike.

Potem se je pričel razgovor o izdaji skupnega letoviškega lista za celo Gorenjsko. Tajnik Deželne zveze dr. Marn je priporočal, da se vsi gorenjski letoviški kraji zedinijo v enem listu, ki bi vsak teden priobčeval imena letoviščarjev.

Župan blejski, g. Rus, je priporočal, da naj letoviški list na Bledu ostane tak, kakoršen je sedaj in da naj drugi letoviški kraji dodajo temu listu v prilogi izkaz tujcev.

Končno se je sklenilo, da stopi Deželna zveza v dotiko z vsemi interesenti, zlasti z zdravsko komisijo na Bledu in uredi definitivno to zadevo.

Tajnik Deželne zveze dr. Marn je opozarjal, da je zadnji čas, da prometno društvo na Bledu izda za Bled ilustrovan prospekt, kakor je to že storilo marljivo bohinjaško prometno društvo. Izrazil je tudi željo, da drugi letoviški kraji izdajo prospekte v enaki obliki, ker se po njih mnogo povprašuje in je velik nedostatek, da jih ni.

Tajnik blejskega društva je obljubil, da se ta prospekt gotovo v kratkem izda.

Pri razgovoru o subvencijah je izrekel dr. Krisper upanje, da se jih dobi, ker je pri ljubljanskem mestu izdatna subvencija že zagotovljena in je tudi upati, da bo deželni zbor dovolil v prihodnjem zasedanju enako sukvencijo kakor leta 1905.

Trgovec Josip Rus je opomnil, da zasluži Deželna zveza vsestransko podporo, in je izrazil željo, da jo ljubljanska občina podpira, ker imajo ravno ljubljanski trgovci pri tem največ dobička, kajti čimveč je prometa na Gorenjskem, temveč se naroča potrebnim v Ljubljani, tako da se lahko reče, da pravzaprav roma glavni del dobička v stolno mesto ljubljansko.

Predsednik letoviškega društva v Kranjski gori, dr. Tičar, želi, naj bi Deželna zveza izdatno podpirala skrajni del Gorenjske, ki ima po izreku mnogih tujcev neprimerne krasote.

Predsednik prometnega društva Dovje-Mojstrana, nadučitelj Jeglič, se pritožuje, da namerava vodstvo državnih železnic dva ponočna vlaka na progi Jesenice-Trbiž opustiti, ker sta baje premalo frekventirana. Ker se občina upira tej opustitvi, je naprosila državne poslance za posredovanje in prosi tudi Deželno zvezo za intervencijo. Opušitev teh vlakov bi bila velika škoda za ta del Gorenjske. To je govornik obsirno in prepričevalno utemeljeval.

Vsled tega so zborovalci sklenili, naj Deželna zveza vložiti odločen protest v imenu vseh Gorenjcev proti takemu oskudovanju proge Jesenice-Trbiž, tembolj ker so ti kraji vsled nove bohinjaške železnice za prvo itak mnogo trpeli. Naprosi naj se tudi občinski svet ljubljanski, naj se temu protestu pridruži.

Važen je bil razgovor o zadnji točki zborovanja, namreč o poučnem potovanju gostilničarjev v Švico, za katero se je oglasilo že 26 gostilničarjev, ki žele, da se to potovanje se letos izvrši. Ker je Deželna zveza nasvetovala, naj se morebiti to poučno potovanje raztegne samo na Dunaj, Semmering in okolico, povdarjal je trgovec Josip Rus, da se njemu zdi potovanje v Švico bolj umestno, ker žele ravno gostilničarji videti sploh v inozemstvu razvoj internacijalnega tujkega prometa, hotele, gostilne, nasade in druge priprave, kar bo Gorenjcu bolje služilo, nego potovanje na Dunaj. Sklenilo se je, da se poizvž želje posameznih oglašencev-gostilničarjev, naj se odločijo ali za potovanje v Švico ali za potovanje na Dunaj.

Želeti bi bilo, da bi se tudi v drugih krajih po Gorenjskem priredili enaki shodi.

Čuvajte in krmite naše ljubke gozdne ptice!

Koliko in koliko se je že pisalo o koristi naših gozdnih ptic, to tu ponavljati bi bilo radi pomanjkanja prostora odveč. Pa žali bog, ravno tem živalicam se najslabeje godi. Kar imamo ptic-selivk, in med te prištevamo naše najzlahtnejše pevce, te skoraj vse polovijo nikdar siti Italijani, kadar se te ptice selijo na topli jug, ter so bile toli nesrečne, da so si izbrale pot čez morje preko Italije. Le one ptice, katere so si izbrale pot čez morje preko Balkana in Rusije, utekle so usodi, da niso izginile v nikdar sitih žledcih polentarjev. Polentarji celo našim ljubkim lastavic, katere so nam drage in svete, nam ti nikdar siti požeruhi uničijo vsako leto. Pa vendar te ptice nam koristijo le v času njih bivanja med

nami, t. j. od pomladi do konca poletja. Imamo pa ptice, kateri nam zvesti ostanejo celo leto, nam toraj tudi v zimskem času koristijo, ves ljubi dan se preletavajoč od drevesa do drevesa pri tem iskajoč linčic in drugih mrčesov pod lubjem. Te ptice so toraj z gospodarskega stališča za nas štirikrat več vredne kakor ptice selivke. Med te ptice prištevamo vse vrste žoln, senic in plezavce, in jih zovemo, ker gnezdiijo in spijo v duplah, duplivke. O, koliko vredna je že samo ena senica za našega kmeta! Ko bi hotel to naš še neuki in malorazsodni kmet upoštevati! In vendar se število teh ptic vidno manjša. Na kak način, se bo vprašalo, saj te ptice pri nas ostanejo celo leto in ne zaidejo v zanje toliko osodepolno deželo polentarjev? Odgovor je kaj lahek: Opustošenje naših gozdov, vsled tega pomanjkanje dupl, v katerih morejo te ptice gnezditii, je največ krivo, da se število teh ptic tako krči, in tu žalibog še eden vzrok. Senice imajo slabo lastnost, da gredo kaj rade v nastavljene jim pasti. Lovijo jih, pa otroci naših slovenskih kmetov, jim postrizjejo peroti, ter jih pustijo letati po sobah (hišah), da jih mačke polovijo, ali na drug način poginejo. In stariši to vse mirno gledajo, mesto da bi otroke pošteno naklestili! Kaj pa občinska predstojništva? Nič in zopet nič! Mesto da bi na občinske stroške pustila te za kmeta prekoristne ptice v zimskem času krmili, župani čestokrat mirno gledajo, kako njihovi lastni otroci senice lovijo. In to je ravno prav žalostno. Tak župan toraj ni v stanu proti drugim energično nastopiti, če njegovi lastni otroci mirno ptice lovijo. To bo vsak uvidel! Obračamo se pa na naše vrlo učiteljstvo, da ono stori v šoli potrebno dolžnost in v tej zadevi ukrene potrebne korake; učitelj lahko poizve v šoli, kdo izmed učencev lovi ptice senice in potem lahko dotične učence primerno pouči in kaznuje. Tu moramo še nekaj omeniti. V naši vaški šoli je g. učitelj učenca kaznoval radi ptičjega lova in to vsled ovadbe zastopnika društva za varstvo živalij za Kranjsko. In kaj pa oča dotičnega učenca? Rzasajal je in znosil se nad učiteljem, češ, kako pa to, da pri nas otroci ne bi smeli ptic loviti, saj je vendar to nedolžno veselje in se smejo v Kranju celo javno na trgu ptiči prodajati? Če je to res, potem je to pravi škandal za Kranj! Saj vendar nismo v Kalabriji! Vedno toži naš kmet o slabih letinah, „oh, črv je vse požrl“, a revež ne pomisli, da nam vedno bolj in bolj ptičev pomanjkuje in kuharice v župniščih pa tarnajo: radi teh nesrečnih slov. liberalcev nas Bog kaznuje, nam zemlja ne rodi več tako i. t. d. in nevedno ljudstvo ne pomisli, da z lovenjem naših prekoristnih ptic se samo največ škoduje. Toraj slovenski posestniki, ne pustite še nadalje, da Vam bodo Vaši lastni otroci Vam v škodo ptice (senice) lovili.

Narodna glasba

□□□□

Idrijske narodne pesmi.

Nabral za moški in mešani zbor ter harmonizoval Zorko Prelovec. 1907. Založilo «Delavsko bralno društvo» v Idriji. Natisnila «Učiteljska tiskarna» v Ljubljani. Cena 80 vinarjev. — Vneti pevovodja in nadarjeni skladatelj g. Zorko Prelovec nam je podal za novoletno darilo v pričujoči zbirki 18 najbolj znanih in najbolj priljubljenih narodnih pesmi, ki se pojo v Idriji. Tele so: Rudarska; Ko ptičica na tuje gre; Snoč sem sišal; Lepa ptica kukavca; Ko ptičica sem pevala; Bom šuštarja vzela; Oh, jaz pa eno dekle imam; Dekle pred kasarno; Napitnica; Sel bom; Petelinček lepo poje; Dekle pere srajčki dve; Fantje, zgodaj vstajajte; Po gozdu lovec s puško hodi; Oj, predragi podgorski fantje; Ptički po zraku letajo; Oglarska in Šuštar nočem biti. — Prvič imamo tukaj pred seboj zbirko idrijskih narodnih pesmi, katere nam pričajo, da tudi idrijski rudar rad veselo zapoje po končanem, trudapolnem podzemeljskem delu. — Zbirko prav toplo priporočamo v nakupovanje našemu občinstvu. Da bodo pa idrijski rudarji radi posegli po njej, v tom ne dvomimo. — V Idriji prodajata knjižico gospoda France Cinibark in Tinče Lapajne; v Ljubljani pa je doaiti v «Narodni knjigarni».

Zgodovinski in sloystveni pregled za prihodnji teden.

29. decembra: 1796. * Nemški fizik I. Pogendorf. — 1843. * Carmen Sylva, (Elizabeta, kraljica rumunska), znana pesnica.
30. decembra: 1636. Ferdinanda III. venčajo v Regensburgu za rimskega kralja. — 1859. † Angleški zgodovinar Tom. Macanlay.
31. decembra: 1194. † Babenberžan Leopold V., vojvoda avstrijski in štajerski. — 1747. * G. A. Bürger, pesnik. — 1882. † Francoski državnik Gambetta.

1908.

1. januarja: 1308. Švicarji se upro proti Albrechtu I. — 1618. * Slavni španski slikar Marillo. — 1742. * Dr. Gašpar Rojko, pis., vseučil-

liški profesor, v Metavi pri Mariboru. — 1776. Cesarica Marija Terezija odpravi natezalnico. — 1868. * Viktor Steska, zgodovinar, v Ljubljani. — 1894. † Fizik H. Hertz. — 1905. † Dr. Matija Prelesnik, pisatelj, v Ljubljani.

2. januarja: 1797. * Gašpar Švab, pisatelj, v Boh. Bistrici. — 1801. * Jan. Gašp. Lavater. — 1832. * Janez Valjavec, pisatelj, v Senčurju pri Kranju. — 1844. — Dr. Simon Klančnik, pisatelj, v Ljubljani. — 1867. Skliče se takoiimenovani izvanredni državni zbor, da se omogoči nagodba z Ogrsko.

3. januarja: 106. pred Kr. * Mark Tulij Cicero. — 1752. * Zgodovinar Jan pl. Müller. — 1849. V Kromerizu otvorijo avstrijski drž. zbor.

4. januarja: 1701. † Ernst Rüdiger pl. Starhemberg, branitelj Dunaja proti Turkom l. 1683. — 1790. V avstrijskem Nizozemju bukne vstaja. — 1797. Val. Vodnik izda prvo številko „Ljubljanskih Novic.“ — 1834. Dr. Jože Vošnjak, pisatelj, politik, v Šoštanju. — 1872. * Matija Jama, slikar, v Ljubljani. — 1880. † Jože Krik, pesnik, v Ločah na Štajerskem.

Godovi prihodnjega tedna:

29. Tomaž Kant., Vradoje, Vrhoslava, Milada; 30. David, Branimir, Soka, Miloš; 31. Silvester, Blažena, Danilo, 1. januarja 1908 Zdislava, Zivana; 2. Makarij, Mileva, Zlatan, Miloslava; 3. Genovefa, Slavimir; 4. Tit, Dobromir; 5. Telesfor, Grozdana, Berivoj.

Novičar. ■ ■ ■

□□□□

Srečno in veselo novo leto 1908

želi vsem prijateljem in somišljenikom

uredništvo in upravništvo „Gorenjca“.

Z današnjim dnevom se razpisujejo dela in dobave kranjskega vodovoda, ki so proračunjena na 620.000 K polom javne konkurence. Ponudbe so vložiti do 1. marca 1908, 12. ure opoldne pri deželnem odboru kranjskem in morajo biti kolekovane z 1 K kolkom ter imeti nadpis: „Ponudba za prevzetje gradbe vodovoda za Kranj in okolico“, ter se mora v njih navesti izjavo, da so ponudniku znani vsi gradbeni pogoji ter da se istim tudi popolnoma podvrže. Prijati jim je 5% vadij, v gotovini ali v pupilaričnih vrednostnih papirjih. Deželni odbor kranjski si pridruže izrečno pravico, da odda dela, ne glede na vrednosti ponudnih cen, ter razpiše eventualno tudi novo ponudbo. Načrti, proračuni in pogoji se lahko vpogledajo vsak dan v navadnih uradnih urah v dež. stavbenem uradu v Ljubljani.

Občinski odbor na Jesenicah je deželna vlada sporazumno z deželnim odborom razpustila. Za komisarja je imenovan g. Jože, Klinar, svetovalec sta g. dr. Kogoj in g. Pongratz.

Javen shod se vrši v nedeljo ob 3. uri popoldne v Delavsk. domu. Na dnevnem redu so eseniške volitve. Volilci obeh slovenskih strank se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo tega važnega shoda.

* * *

Deželni zbor kranjski — je razpuščen. Nove volitve bodo najbrž 28. februarja 1908.

V cenilno komisijo za osebno dehodnino so bili izvoljeni v I. razred kot član Karel B. Mally, tovarnar in pos. v Trzinu, kot namestnik g. Gustav Egger, prokurist v Železnikih. V II. razred kot člani: g. Niko Lenček, župan in notar v Škofji Loki, kot namestnik: g. Rud. Jeglič, hotelier in kamnosek v Kranju; v III. razred kot član g. Ferdinand Polak, trg. in pos. v Kranju, kot namestnika: Peher Konrad, trgovec in posestnik v Škofji Loki, in g. Sinkovec Anton, posestnik in vrvar v Kranju. Klerikalni kandidatje so dobili pri hudi agitaciji le neznatno številce glasov.

Iz seje kranjskega občinskega odbora od 27. t. m. Prošnja L. Smida, da sme na gastejskem pašniku za čas zgradbe novega savskega mosta postaviti lopo za točenje pive, se odstopi stavbenemu odseku, ki naj dogovorno z županstvom primerno ukrene. — Dovolil se kredit za popravo ledenice v mestni klavnici. — Z ozirom na okrožnico, odnosno poziv deželnega odbora na občinske odbore, da naj se stari akti, listine in pečati izroče v shrambo deželnemu muzeju, se občinski zastop načeloma izjavi v smislu napominane okrožnice. — Odbor pritrdi dogovoru, sklenjenemu med županstvom in pivovarnarjem M. Mayrjem ter gostilničarjem R. Sušnikom glede občinske doklade na pivo. — Erarju se prepusti brezplačno dobavljanje gramoza za zgradbo savskega mosta na določenem delu gastejskega pašnika. Obenem se sklene naprositi erar, da napravi raz novo cesto rampo na občinski pašnik, ki bo vsaj 3 m široka in ne bo imela padca nad 20%. — Ugodi se nekaterim prošnjam za sprejem v občinsko zvezo. — Občinskim tajnikom se imenuje Karel Tomšič, občinski tajnik na Vrhniki. — Trem tukajšnjim učiteljem se dovoli za l. 1908. draginjska doklada po 120 K.

Gg. somišljeniki! Vsakdo izmed Vas naj zbere po svojem okolišu naslove vseh tistih, ki bi se hoteli naročiti na „Gorenjca“. Te naslove naj vpošlje vsaj začetkom meseca januarja na upravništvo „Gorenjca“, Kranj. Zbirajte naročnike, da razširimo „Gorenjca“ po vsej Gorenjski!

„Slovenija“, glasilo narodno-napredne stranke, je prenehala izhajati.

„Narodna čitalnica“ v Kranju, priredi v torek, dne 31. t. m., silvestrovo veselico, v društvenih prostorih. Spored: 1. I. Ruhr: „Ponočnjaki“. Ouvertna. Igra ljub. sekstet; 2. P. H. Sattner: „Po zimi iz sole“. Mešan zbor; 3. B. Smetana: „Prodana nevesta“. Fantazija. Igra ljub. sekstet; 4. A. Nedved: „Pozdrav“. Moški zbor z bariton solo. Bariton poje gospod Karol Geiger. 5. V. Parma: „Ksenija“. Intermeco. Igra ljubljanski sekstet. 6. Ferdo Juvanc: „Planinarica“. Sesterglasen mešan zbor. 7. E. Adamič: „Franca“. Moški zbor. 8. I. Gounod: „Faust“. Potpourri. Igra ljub. sekstet. 9. A. Förster: Kitica slovenskih narodnih pesmi. a) „Zvonikarjeva“. Mešan zbor. b) „Veselja dom“. Moški zbor. c) „Pastirska“. Četverospjev. d) „Blesko jezero“. Mešan zbor. d) „Triglav“. Mešan zbor. 10. „V medenih dneh“. Burka v enem dejanju. — Po polnoči prosta zabava in ples. Pri plesu sodeluje ljublj. sekstet na lok. — Začetek ob polu 9. uri zvečer. — Vstopnina za člane 50 h, za nečlane 1 K.

Občni zbor slov. plan. društva v Kranju se vrši danes zvečer ob osmih v čitalnični dvorani.

Telovadno društvo „Sokol“ z ženskim oddelkom v Kranju ima svoj redni občni zbor v soboto dne 4. januarja 1908. v prostorih br. Petra Mayrja.

Most čez Savo pri Kranju za tržiško železnico, ki je prav lepo delo, je domalega že zgrajen.

Cofišče na Šmarjetni gori. Lastnik krasne višave na Šmarjetni gori poleg Kranja oddaja svoje gostilno tamkaj z novim letom v najem. Čujemo, da bo g. Cof to svojo gostilno zaprl, če ne bo nobenega prevzemnika. Za sv. Joštom pride na vrsto sedaj še Šmarjetna gora s tako divnim razgledom. Ali pri nas res ni nikake podjetnosti?

Prost. gasilno društvo v Kranju bo imelo svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 29. t. m., ob 1/2. uri dopoldne v mestni dvorani z običajnim dnevnim redom.

Na korist družbe sv. Cirila in Metoda so se odkupile od novoletnih voščil: Bloudek Eliška, Bučar Nika, Chrobath Marija, Česen Marjeta, Dokler Ana, Engelman Marija, Florian Terezija, Fajdiga I., Globočnik Marija, Golob Maja, Gornilek Alojzija, Jaeger Ludmila, Jezeršek Franica, Jezeršek Marija, Jugovic Ana, Jugovic Fani, Keržič Marija, Kušar Marija, Kocmut Josipina, Kokalj Ivanka, Komatar Tinca, Kallinger Amalija, Korosec Marija, Krenner Leopoldina, Krenner Franja, Lampe Marija, Lampret Zora, Levčnik Marija, Likozar Mici, Logar Ivanka, Majdič Matilda, Mally Ida, Mally Ana, Mayr Ana, Mayr Jelica, Mayr Marija, Marenčič Marija, Matjašič Leopoldina, Miklavčič Janja, Nadižar Marija, Omerša Ana, Omerša Ivanka, Pavšlar Helena, Pečnik Josipina, Pirc Minka, Pirc Mimi, Pirc Ana, Pezdich Amalija, Peterlin Zofija, Polak Marija, Polc Josipina, Prešeren Tereza, Prevč Marija, Puppo Josipina, Rakovec Marija, Rant Magda, Rus Ann, Rebolj Marija, Sajovic Anuša, Sajovic Ivana, Sajovic Karla, Saunik Dora, Šavnik Leopoldina, Šavnik Marija, Šavnik Olga, Sinkovec Jerica, Štempihar Ana, Šumi Marija, Ullrich Radivojka, Valentič Hermina, Vindišer Marija, Zupan Ana. — Imenik moške podružnice priobčimo prihodnjic, ker nam je za današnji list prekasno došlo.

Zaključni venček plesne šole slov. trgovskih sotrudnikov se vrši dne 5. januarja 1908 v dvorani „Narodne čitalnice“ v Kranju. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Sviral bode obče priljubljeni sekstet iz Ljubljane. Vstopnina 50 v za osebo. Obleka promenadna. Odbor.

Bohinjska Bistrica, namreč postaja nove bohinjske železnice, se bo vsled prizadevanja deželne zveze za tujski promet na Kranjskem in prizadetih faktorjev imenovala od 1. maja 1908 naprej Bistrica-Bohinjsko jezero.

V Beznici je baje več otrok za vratico obotelo. Umrli sta dosedaj dve deklici — eno so dali na pare, drugo pa prenesli še-le čez 24 ur. — Ali bi se ne moglo ljudi prisiliti, da so v takih slučajih bolj natančni? Besede ne pomagajo nič, le denarna globa bi dosegla tu dovoljen uspeh.

C. kr. trgovinsko ministrstvo je odredilo, da se s 1. januarjem 1908 opusti dostavljanje denarnih pisem, poštinih nakaznic, plačilnih nakaznic poštne hranilnega urada, poštinih nalogov in povratnih pošiljatev ob nedeljah, če ta ne pade na 1., 2. ali 3. dan v mesecu. Pošiljatev pa, ki se imajo po posebnem selu vročiti stranki takoj, ki pridejo, se bodo dostavljale slejkoprej. Takisto ima tudi prejemnik zgoraj označenih pošiljatev pravico, da vzame svojo pošiljatev tudi na nedeljo med dopoldanskimi uradnimi urami, ne da bi mu bilo treba v to posebne izjave ali plačati kake pristojbine.

Umrli je po dolgi in težki bolezni ravnatelj kmetijsko-kemičnega preskuševališča g. dr. Ernest Kramer, doma iz Škofje Loke. Pokojnik je bil kot znanstvenik na jako dobrem glasu in je bil nekaj časa tudi vseučiliški docent v Gradcu. Spisal je več strokovnih knjig. N. v m. p.!

Bivši kaplan — protestant. Bivši kaplan na Gorjah pri Bledu, Cepuder, o katerem smo tudi mi že poročali, je prestopil k protestantovski veri in se je poročil v Gradcu z neko Švedinjo, katero je spoznal na Bledu.

Kranjski kmetijski družbi je dalo poljedelsko ministrstvo 6000 kron za nagrade glede na izboljšanje hlevov.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Cerkljah, priredi na praznik sv. Treh kraljev t. j. 6. januarja prih. leta v gostilni g. Mat. Kerna ob 3. uri popoldne svoj letni občni zbor. Ker je na dnevnem redu tudi tombola na jako lepe dobitke, petje in zanimivo predavanje rodoljubnega gospoda o delovanju in nalogah družbe sv. Cirila in Metoda in ker se vrši zborovanje v priznani dobri gostilni, pričakujemo ne le mnogobrojne udeležbe domačinov, ampak tudi obiska iz sosednjih krajev, kjer ni podružnic, da se vsi skupaj brez razlike strank in misljenja navdušimo za narodno delo. Zato trdno pričakujemo, da ne bo nikogar manjkalo, ki razume ali se vsaj zanima za vzvišeno nalogo naše šolske družbe.

Iz gozdarske službe. Provizorični gozdarski nadzorniški komisar II. razreda g. Anton Šivic v Radovljici je imenovan definitivnim.

Zdrženi podružnici „sv. Cirila in Metoda“ v Radovljici priredita Silvestrov večer v hotelu Kunstelj. Igrala se bo burka: „Čitalnica pri branjevkah.“ — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 h. — Dobiček je namenjen glavni družbi. — K obilni udeležbi vabi Odbor.

Kaj se vse lahko zgodi na jeseniškem kolodvoru. Ze večkrat smo imeli priliko omenjati skandalozne narodne razmere na jeseniškem kolodvoru, ki se gode pod vodstvom nemškega postajenačelnika Kollerja. Nov dogodek, ki se je vršil že pred tremi meseci in katerega zadnje dejanje se je izvršilo pri c. kr. okrajni sodnji v Kranjski gori v sredo, 19. t. m., razsvetljuje z bengalično lučjo te za c. kr. državno železnico naravnost sramotne razmere. V noči 18. septembra t. l., je imel nočno službo aspirant Walland. Večja slovenska družba se je podala iz kolodvorske restavracije, kjer se silno nerado sliši slovensko govorico, po peronu proti domu. Prepričani med nekim sopotnikom in orožnikom je bil povod, da se je ustavilo nekaj gospodov ter ves prizor opazovalo od daleč. Nadutemu nemškemu uslužbencu ni bila po volji slovenska govorica in se je zadržal na slovensko družbo: „Wer auf der Staatsbahn verkehren will, der muss deutsch sprechen.“ Vsa zadeva se je opisala v običajni pritožni knjigi. In posledica? Sicer jako flegmatični postajenačelnik Koller je takoj drugi dan klical vse oblasti na pomoč, češ, pijani ljudje so razgrajali. Namesto skrajno nesramno nastopajočih uslužbencev se je postopalo sodnijsko in od politične oblasti proti omenjeni družbi, naravno brez posledic. Takega početja je zmožen samo kak nemški Koller, ki mu niso morda nekatere osebe po volji. Čudimo se pa, da se slavná direkcija v Trstu bolj ne informira o takih zadevah in le umetno neti narodno sovraštvo. Ali misli železnično ravnateljstvo kaj ukreniti, da se pristrizžejo peroti raznim Kollerjem in njegovim subjektom ala Dunst. Nikdar ne bi bile narodne razmere pri našem kolodvoru tako napete, da mu načeluje slovenski uradnik, zato pa neizprosno po načelu: Na slovensko zemljo slovenskih uradnikov!

V Radovljici se je ustanovil pri moški podružnici sv. Cirila in Metoda poseben gledališki odsek, ki hoče prirediti redno gledališke predstave v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Prva predstava se je vršila dne 15. t. m., ki se je izborna obnesla.

Iz Radovljice se nam poroča: V neko tukajšnje trgovino je prišel pred kratkim neki okoličanski duhovnik, ki je znan pod imenom „pamet in vera“, ter zahteval zavoj vžigalic. Ponudil se mu je z vso vljudnostjo zavoj vžigalic družbe sv. Cirila in Metoda, a mož osorno zavrne zavoj ter pravi: „Teh

ne maram, dajte mi one z zvezdico“. Brez komentara!

Iz Bohinja se piše: (Naše ceste v zgornji dolini.) Posebno zanemarljena je pri nas cesta od Jereke skozi „Korita“ do Bitenja. Kdor ne verjame, naj se sam osebno prepriča, toda previdno naj hodi in pa ob belem dnevu, da so ne pobije in izpodtakne ob debele gručice kamenja, ki se nahaja po cesti. Opozorjamo na to zanikarnost in želimo, da se kmalu popravi.

V Ratečah imajo kar tri Radeckega vojake. K že omenjenima se je pridružil še Jok. Oman. Ta je bil l. 1850. potrjen k ljubljanskemu peškolku. Živel je večinoma v Benetkah, kjer je kot „purš“ nekega častnika videl večkrat oča Radeckega. Gledal je tudi pogreb, ko so ga peljali na Dunaj. Kranjska kri pač nikjer ne „fali“.

Konec šolskega leta na ljudskih šolah na Kranjskem je določen na 16. julija, začetek šolskega leta pa na 16. septembra, le na šolah v Kranjski gori, Belpeči, Ratečah bodo šolske počitnice od 1. avgusta do 30. septembra in na šolah v Vojskem in Vrhu od 1. januarja do 28. februarja.

Današnjemu listu je priložena priloga: Vabilo na naročbo „Kmetovalca“, glasila c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Loterijska srečka dne 21. decembra t. l.
Trst 15 39 63 4 49

Zahvala.

Tem potom izrekamo najsrčnejšo zahvalo celemu rateškemu pomožnemu odboru za poučevalce. Osebito se pa še zahvaljujemo za njih neumorni trud in veliko skrb gg.: župniku Lavtizarju, županu Jalenu in nadučilelju Zupanciču, kateri so se jako požrtvovalno trudili, da smo si zamogli postaviti svoja domovja.

RATEČE na Gorenjskem, 27. grudnia 1907.

Andrej Volo, Joža Tof

v imenu vseh 46 posestnikov-pogorelcev.

Srečno in veselo
::: novo leto ::: 1908

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem proseč jih i v bodoče enakega zaupanja
.: Kranj .: Franc Dolenc Škofja Loka
trgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga.

Določila

koliko se sme računati za pogrebe, poroke, krste in druga cerkvena opravila so naproday pri JURI KALANU

vas Hosta št. 4 pri Škofji Loki.

Izvod po 40 vinarjev. 210 2—1
Manj kot 5 izvodov se ne razpošilja. Ako se naroči 20 izvodov, se dobi posamezen izvod po 30 vin. Določila so pravilna in od c. kr. oblasti potrjena.

Krvava nedelja v Černovli.

Po nesrečnih žrtvah černovskega posvečenja je ostalo 50 sirot in vdov. S krvjo njih očetov, mater in soprogov so bili poskropljeni zidovi božjega hrama. Zato pišejo slovaske „Katoliške novine“: „Njih kri je tekla i za vašo deco, ki bodo uživali svobodo, s krvjo pridobljeno. Ne odvrčajte zato prošnji jokajočih sirot in vdov. Ne pustite jih v bedi poginiti!“ ter povzbujajo k podpiranju ubogih sirot.

To je suh opis prelivanja nedolžne krvi slovaske. Nedolžne so padle žrtve, ker ljudstvo se je

Pozor!

Pozor!

IVAN SAVNIK

„pri Besenčanu“ v Kranju

na Glavnem trgu hiš. številka 193.

Priporoča svojo veliko zalogo sukna, modnega in platnenega blaga, lepih porhantov, kakor tudi vsakovrstno podlogo, ogrinjavke, pletene rute, zgornjih jop (Überjack) ter nepremočljivih pelerin za ženske in moške.

Posebno pa opozarjam gg. neveste in žene, da si pred nakupom ogledajo svojo veliko zalogo, katero sem zopet povečal ter bodem gledal, da vsakemu dobro in pošteno postrežem. — Vzorci brezplačno in poštne prosto. — Za gg. šivilje in krojače poseben popust.

Na drobno in debelo.

Istotam se prodaja iz lastnih vinogradov pristno Bizeljsko rdeče in belo vino od 56 litrov naprej.

sicer protivilo temu, da bi se njih cerkev posvetila od nevednih duhovnikov, njim sovražnim. Laž je, da bi bilo ljudstvo s kamenjem napadlo orožnike. V resnici ni nikdo od duhovnikov ne od zandarjev ni najmanj ranjen.

Kar se je godilo po moritvi ni možno opisati. Ni bilo hiše, v kateri bi ne bil vsaj eden lahko ranjen. Prvi zdravnik, ki je pritekel ubogim žrtvam prostovoljno na pomoč, je bil slovaški rodoljub dr. Šrobar. Tega zdravnika je privedel neki mladenci, ki je bil sam ranjen in tega je dal glavar takoj zapreti, kakor hitro je izvedel, da je on dra. Šrobarja privedel. Vohče po moritvi je glavar Pereszlényi preskrbel najprej vojaštvo, potem je dal 18 Černovancev odvesti po orožnikih v ječo. Zločinski duhovniki pa, mesto da bi ranjencem dajali poslednje olje in zadnjo tolažbo, so vsi — zbežali.

30. oktobra 1907 je bil pogreb umorjenih Černovancev brez duhovnika.

Po končani moritvi so začeli slavni madžarski uradi in zločinski duhovniki umivat svoje krvave roke. Ljudstvo da jih je baje napadlo z noži, koli, samokresi i. t. d. In vendar ni bil nikdo od gospode ranjen! Pri uradni obdukciji žrtev niso našli niti enega orožja, niti enega kamena.

Ali černovska moritev bo imela vendarle za madžarsko vladno in škofa Párvyja dalekosežne posledice. Ko je prišla grozna vest o krvoprelitju v javnost, se je vzbudila vsa Evropa. Madžarski časopisi sicer lažejo kar se da, ali evropski časopisi vseh jezikov in narodov z ostrimi besedami obsojajo takšno «kulturno politiko». Vsi dunajski listi, izvzemi par čifutskih plaht, so prinašali ostre članke proti madžarski vladi. Češka katoliška stranka je poslala oster protest v Rim. Celo Nemec in Zid dr. Redlich se je zavzel za Slovake. Angleški časopisi, posebno «Times» in «Spectator» so obsirno pisali o moritvi ter jo obsojajo. V kratkem izide izpod peresa znanega angleškega pisca Scotus Viator knjiga, v kateri bo Černova ovekovečena. Tudi italijanski in francoski listi so pisali o strašnem dogodku. Na shodu «Svobodne misli» v Parizu, ki je bil 10. novembra, so vdeleženci ostro protestirali proti mesarenju v Černovi. Ah, slovaško ljudstvo si zapomni 13 černovskih mučnikov! «Dá Boh trpět, ale zhynut nedá slovenskej rodině» pravijo Slovaki sami.

Polna tragike pa tudi nade v boljšo bodočnost je krasna pesem, ki jo priobčujejo slovaške «Ljudove noviny» v svoji 44. številki, zato jo tu priobčujem:

Rumenna¹ Černova.

Černová, Černová	Černová, Černová
Červená ² zem tvoja	Velebna zem tvoja,
Prosvatnou ³ je krvou	Trinajst svátoplukov ⁴
Slovakov škropená	Drži straž nad tebou.
Hej, rumenna Černová!	Hej, rumenna Černová!

Černová, Černová,	Černová, Černová,
Ohniva ⁵ zem tvoja	Slovenska Černová.
Z tebe nám vyrastie ⁶	L'ubane ⁷ ta ⁸ všelci: ¹⁰
Tužená ⁹ sloboda.	Slovensky ¹¹ Slovaci.
Hej, rumenna Černová!	Hej, rumenna Černová!

¹ rdeča, ² rdeča, ³ sveta, ⁴ trinajst padlih Černovancev, ⁵ ognjena, ⁶ izraste, ⁷ zaželjena, ⁸ poljubljamo, ⁹ te, ¹⁰ vsi, ¹¹ slovaški.

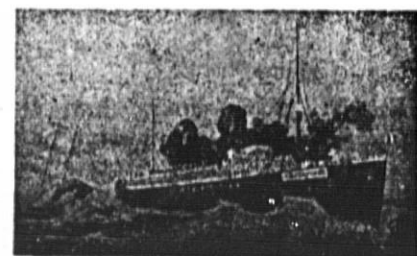
F. K.

Cofišče-gostilna

na Šmarjetni gori

se odda takoj v najem.

Več se izve pri Ivanu Cofu v Kranju.



**Samo
6
dni**

Kavre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Kavre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši «Kmetake posojilnice», nasproti znane gostilne pri «Figovcu». 148 26—18

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj **O. Seydl**

Ljubljana, Spital.-Stritar, ul. 7

Dobi se v lekarni šavniki

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130—24

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Primerna darila za Božič in novo leto priporoča po znano nizkih cenah

modna, galanterijska in norimberškattrgovina

Antona Adamiča v Kranju

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

naspr. urarja J. Suttnerja nasl.

Moderni albumi za slike in razglednice, spominske knjige, papirne kasete, kasete za okraske, šivanje in denar, okvirji za slike, različne vaze, samovari, cedilci za čaj, posode za sladkor, jagode, maslo i. t. d., jedilne garniture, košarice za ročna dela in kruh, verižice za dame in gospode, vratni kolirji, broški, zapestnice, gumbi za manšete, listnice in denarnice, taške za dame ter še mnogo drugih primernih predmetov.

Velika izbira



Klobukov za gospode!

Ravno doble najmodernejšie kravate in samo veznice, ščitilnih ovratnikov (Kragenschoner).

Galoše in glace-rokavice za dame in gospode! Moderi najnovejše oblike.

Okraski za božično drevo v najnovejši izberi.

Koledarji in pralike ter jaslice! 58 52—39

Toaletni predmeti, fini parfumi i. t. d.

Najnovejše drsalke „Eisblume“.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Na drobno in debelo!

Naznanilo.

Cenjenim damam in gospodom uljudno naznanjam, da je iz prijaznosti prevzel gospod

Anton Adamič, trgovec v Kranju, Glavni trg

nabiranje nečistega perila, ter mi pošiljal istega v pranje in likanje, katerega bodem v roku 4 dni zgotovljenega vračal.

Prosim torej cenj. dosedanje in nove odjemalce mesta Kranj in okolice, da blagovolite od sedaj naprej oddajati perilo zgoraj omenjeni tvrdki, ker si tukaj prihranite poštnino!

Se priporočam

Anton Šaro, svetilolikačnica, kolodvorske ulice.

Cene navadne! Poština prosta!

Pazite na

Original Singerjev šivalni stroj

Singer Ko., akcijska družba za šivalne stroje KRANJ.

Pozor! S tem dovoljujemo opozarjati naše cenjene odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi kupčevalci pod imenom «Original Singer». Ker ne oddajamo nikdar naših strojev na druge trgovce, so isti kvečjemu naši stari rabljeni ali iz tretje roke kupljeni, za katere pa ne moremo jamčiti in tudi ne dati posameznih delov.

35 52—47

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Glavni trg št. 5.

Najbogatejša zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. V zalogi vedno najlepša in najmodernejša konfekcija za dame.

Čudovito nizke cene!

O. Bernatovič.

172 13—12

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  za vojvodino kranjsko.

Ureja **Gustav Pirc**, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceně: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Leto 1908.

XXV. letnik.



Kaj more našega kmeta rešiti.

Naraščanje stroškov kmetijskega pridelovanja, druginja vseh gospodarskih potrebščin, pamanjkanje delavcev, oziroma poslov, in njih velike zahteve delajo kmetovanje zgubonosno, če se po starem naprej gospodari in če kmetovalec ne skuša več pridelovati in svoje pridelke bolje vnovčevati.

Kmeta torej more iz sedanjega opasnega položaja rešiti edinole boljše gospodarjenje, ki na eni strani krči pridelovalne stroške, na drugi strani pa pomore do večjega in boljšega pridelka.

Pa naj javni zastopi še toliko koristnega v prid kmetijstvu ukrenejo, kmetovalca ne bodo rešili iz sedanjega obupnega položaja, če si on sam ne pomaga, kajti umno gospodarjenje, ki je edini rešitelj, more na svojem posestvu uvesti le kmetovalec sam.

V samopomoči je rešitev kmetijskega stanu; javni činitelji pa imajo dolžnost, kmetovalca pri njegovi nameri, da si sam pomaga, krepko in do skrajnosti podpirati. Kmetovalec si pa mora sam pomagati; v to svrhu se mora strokovno naobraževati in se enako drugim stanovom združevati na skupni boj za svoje pravice in koristi ter na skupni odpor proti stanovskim sovražnikom in krivicam.

Prva naloga c. kr. kmetijske družbe kranjske, ki obstoji že 140 let, in njenega gospodarskega lista »Kmetovalca« je, naše slovenske gospodarje vzbujati k napredku, jim dajati navodila za umno gospodarjenje, jim pomagati, da pri svojih namerah naredo kmetijstvo dobičkonosnejše, izkratka:

 **kmetovalce vzbujati in vzgajati za samopomoč.** 

Kmetijski družbi kranjski ne gre za gmotne uspehe, marveč želi z nabiranjem udov, oziroma z nabiranjem naročnikov na »Kmetovalca« doseči le gori označeni namen, kajti vsak

ud, vsak naročnik je nov sodelovalec za dovajanje našega kmetijskega stanu k blagostanju. To je edini cilj naše družbe, ki mora biti tudi pristrčna želja vsakega pravega rodoljuba.

Da c. kr. kmetijska družba kranjska vé in ume vršiti svojo nalogo, o tem pričajo njeni uspehi v zadnjih desetletjih, ki se ne kažejo le v ogromnem naraščanju njenih udov, temveč poglavitno v nepričakovano velikanskem napredku kranjskega kmetijstva, ki gre povečem na rovaš delovanja naše družbe. V dokaz te trditve podajamo nekaj števil:

Iz drevesnic družbe in njenih podružnic se je v omenjenem času oddalo, torej posadilo, nad **pol milijona** požlahtnjenega sadnega drevja.

Dandanes se travniki pri nas vprek gnoje, in poleg tega dobiva naša dežela na leto blizu **500 vagonov umetnih gnojil**, t. j. več kakor Štajerska in Koroška skupaj potrebuje. Vsled tega je večja množina na Kranjskem pridelanega blaga najmanj **dva milijona kron** na leto več vredna.

Goved se je glede kakovosti in vrednosti najmanj za **25%** zboljšala, in če vso vrednost kranjske govedi nizko cenimo na **40 milijonov kron**, znaša prirastek vrednosti pri kranjski govedi v zadnjih 20 letih najmanj **deset milijonov kron**.

Kranjska je še nedavno uvažala do 60.000 prasičev s Hrvaškega in Ogrskega za pitanje; danes imamo v deželi svojo in vrhutega žlahtno rejo prasičev, ki naše potrebe skoraj popolnoma krije. Domača prasičereja prihrani sedaj na leto najmanj **milijon kron** izdatkov za tuje prasiče in je vsled zboljšanja tudi dobičkonosnejša.

Procvitajoče mlekarstvo na Kranjskem, ki nadkriljuje že večino drugih avstrijskih kronovin, daje sedaj deželi na leto **dva milijona kron** popolnoma novih dohodkov.

Kranjska c. kr. kmetijska družba je vsled svojega delovanja naše kmetijstvo toliko pospešila, da so se njega letni dohodki povišali za **več milijonov kron**.

Udje kmetijske družbe dobivajo za malo udnino letnih **4 kron** brezplačno gospodarski list „Kmetovalca“, dobivajo sadna drevesca brezplačno ali po znižani ceni, dobivajo v vseh zadevah nasvete, oziroma navodila, in družba jim po znižani ceni priskrbuje nad 50 gospodarskih potrebščin v zjamčeni kakovosti, kakor sadno drevje, semena, umetna gnojila, močna krmila, stroje itd. **S ponosom lehkó trdimo, da ni enakega zastopa v Avstriji, ki bi toliko storil za svoje ude, kakor c. kr. kmetijska družba kranjska.**

Gospodarski list „Kmetovalec“ je najstarejši slovenski list kmetijske stroke, kajti „Kmetovalec“ nastopa ravnokar svoj **25. letnik**. „Kmetovalec“ prinaša poučne in spodbudne narodnogospodarske in kmetijske spise iz vseh panog kmetijstva, kakor iz poljedelstva, sadjarstva, živinoreje in mlekarstva, ter neguje vinstvo v taki meri, da popolnoma nadomešča poseben slovenski strokovni list za vinstvo. „Kmetovalec“ je prvi strokovni list v Avstriji, ki je v svojih predelih vpeljal odgovore na gospodarska vprašanja iz vrste naročnikov v posebni obliki in na poseben način. Vsled teh vprašanj in odgovorov prinaša list reči, ki najbolj zanimajo bralce, ter so naročniki nehoti listovi sotrudniki.

„Kmetovalec“ je edini slovenski kmetijski list, ki je redno opremljen z mnogimi podobami, ki pojasnjujejo posamezne spise, in ker vemo, kako dobre podobe poživljajo poučno berivo, zato je že sedaj priskrbljenih **mnogo podob** za novi letnik.

Sotrudniki „Kmetovalca“ so vsi najboljši slovenski kmetijski veščaki.

„Kmetovalec“ je strogo gospodarski list, čigar prvi in edini namen je spodbujati slovenske kmetovalce k potrebnemu napredku v kmetijstvu; on se nikdar ne dotika niti z besedico politike; zato naj ne bo slovenskega gospodarja, ki bi ne bil naročen na ta list, ki mu je odkritosrčen prijatelj, kažipot pri gospodarjenju in svetovalec ob vseh prilikah njegovega gospodarskega življenja.

Udnino, oziroma naročnino v znesku **4 K** je pošiljati pod naslovom:

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamentarija, porte in žnore, resice, krepiče in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebne resice, čipke in žnore.

Šerpe
iz svile, šipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-22 odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Jdrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venoi.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformiranje, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki l. t. d., l. t. d.

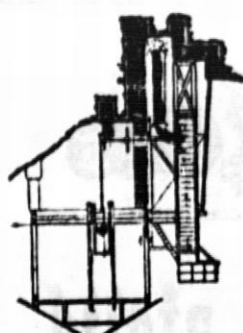
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Razpošiljam po poštnem povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobro spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavice. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v skatliji lepo aranžirano.
Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugalalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies



122-27

tovarna za stroje, železo in kovinoličarstvo v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano! Glinaste peči

123-41

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.



Mavricij Smolej
urar
na Jesenicah št. 19
priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, pretane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizni 20letni skušnj vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1.40 K. Žepne ure od K 1.20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-47



Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa vrstnih puš za lovce in strelce po najnovejših si temih pod poponim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-11

Ilustrovani ceniki zastoj.

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke l. t. d.

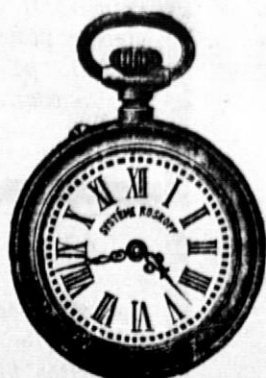
Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.



Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani



St. 502. Nikelnasta anker-remontar-Roskopf, trpežno kolesje, gld. 2.45, enaka iz pravega srebra gld. 3.95, ista z dvojnimi trsim srebrom močnim pokrovom gld. 6.50 in naprej.



St. 505. Prava srebrna cillinder-remontar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gld. 4.85, ista z dobrim anker-kolesjem gld. 5.95 in naprej.

6-60

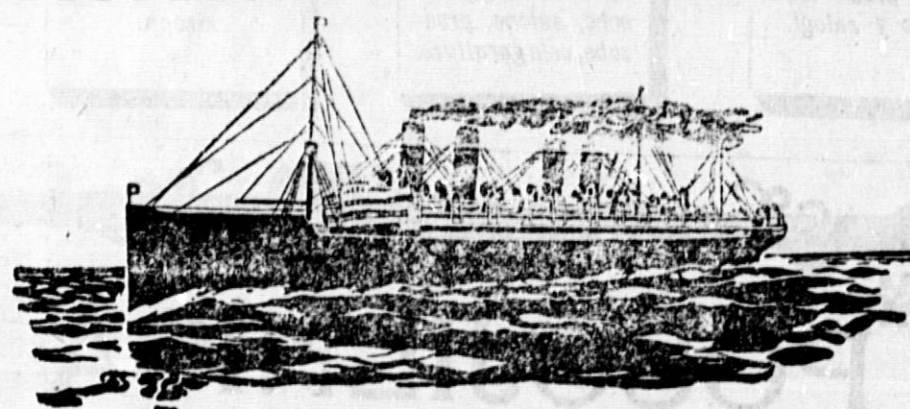
priporoča svojo izborna zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštne prosto.

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

Beritz.

Pozor.



Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, realna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 223-57

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

kateraga plačuje hranilnica sama.

1 26-26

Stanje vlog K 4,423.322.55 Stanje hipoteknih posojil K 2,634.523.43

D. Podkrajšek

frizer za dame in gospode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-22 sproti hotela „Union“

System Ballo



priporoča
za gojitev las in
za umivanje
glave svoj zdrav-
niško priporo-
čeni gorko in
mrzlo zračni
sušilni aparat.
Suši brez nad-
ležne vročine.
Ne provzročuje
skrčenja las.
Vpliva dobro na
pospeševanje
rasti las.
Zaloga vsakovrstnih
vpletov striženih in
zmešanih las.
Oddelek za dame
s separatnim
vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse
vrste rokavice, nogavice i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filijalka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič
v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste **fino modno blago za dame in gospode**, nadalje svojo
dobro sortirano zalogo vseh **potrebščin za šivilje**, vsakovrstne **boa za**
dame, **kapce** ter **garniture vseh vrst oblek za otroke**. 195 52-6

Damske in otroške klobuke, fine haubce, kapce i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za šivilje, vse vrste lišpov, svilne ter baržuna v
vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-25 **Zalagatelj društva**
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh ostanah. Ogla-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vile. Specijaliteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žlona-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilne
sobe, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Specijaliteta v na-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tilžno in v i. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalniki, miza, sten-
sko ogledalo.



Zobotehnični atelje
Oton Seydl
pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebné plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE V ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
vakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
tu SPECIJALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

Denarni promet
v letu 1906.:

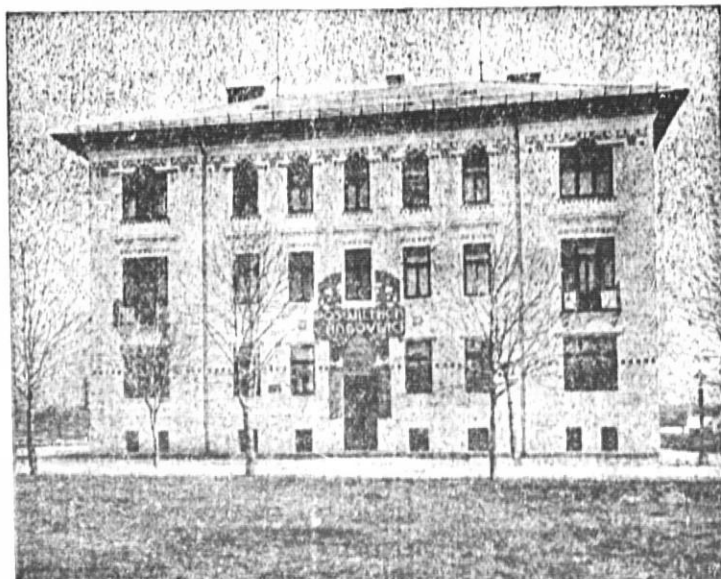
K 3.500.000

4 1/2 0/0

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/4% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
me nice.



Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali
in v podružnici
vsak dan
od 8. do 12. ure dop.

in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-26